Briefwisseling tussen Menno ter Braak en Giacomo Antonini 1934-1938

Menno ter Braak en Giacomo Antonini

Editie: Stichting Menno ter Braak

bron
n.v.t.

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/braa002brie26_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren i.s.m. Stichting Menno ter Braak

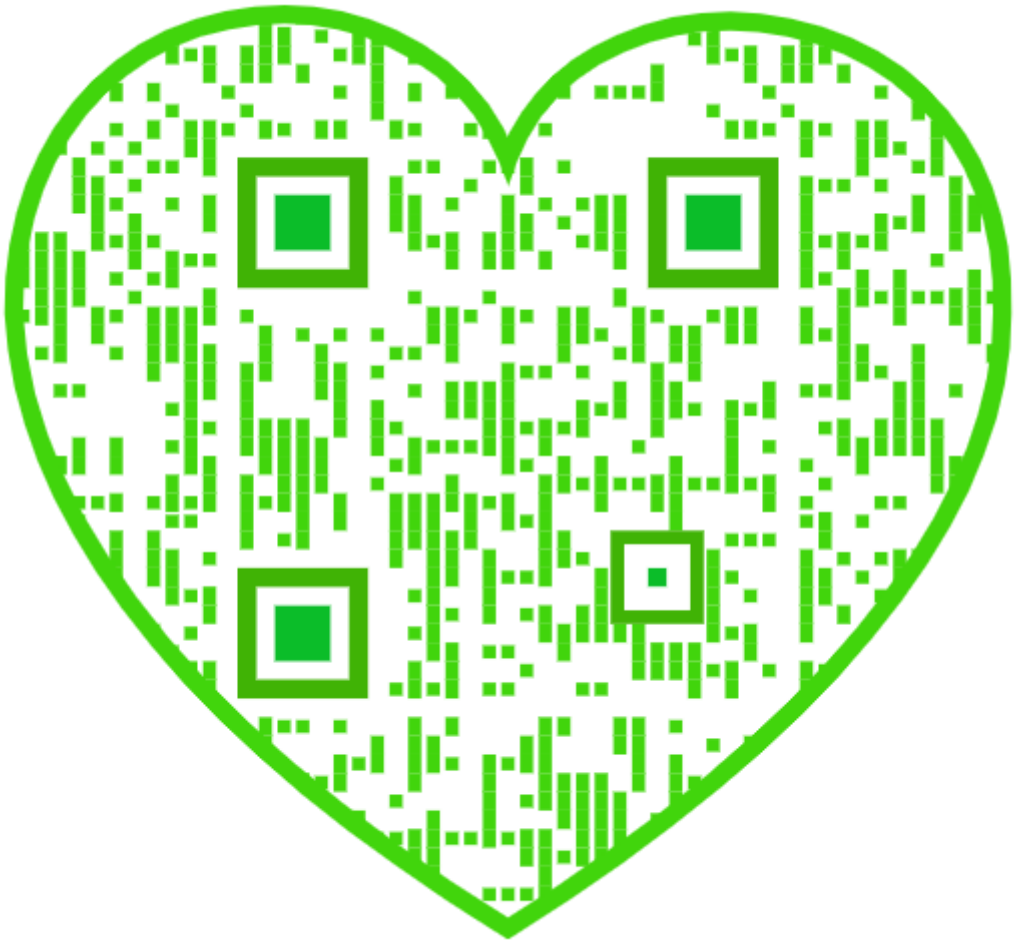

aant.

Giacomo Antonini
aan
Menno ter Braak

Parijs, 26 maart 1934

Paris 26 Maart 1934

Antonini
6 rue Corot
Paris 16

Waarde Ter Braak - Hierbij een artikel voor ‘Forum’, waarover Eddy, naar hij mij zeide, je al geschreven heeft.
Hij vroeg mij je het direkt toe te zenden, wat ik bij dezen doe. -
Mijn dank voor de mij vroeger gezonden nummers en veel hartelijke groeten
je Antonini

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

aant.

Giacomo Antonini
aan
Menno ter Braak

Genève, [17 november 1936]

[Alleen de envelop van de brief is bewaard gebleven.]

Origineel: Particuliere collectie

aant.

Menno ter Braak
aan
Giacomo Antonini

Den Haag, 12 juli 1937

Den Haag, 12 Juli '37

Kraaienlaan 36

Beste Gino

Hartelijk dank voor je bemoeiingen in, aan de ‘Christenen’, het spreekt vanzelf, dat ik een voorwoord van Benda alleen maar zou kunnen toejuichen, ook al ben ik mij geheel wel bewust van de verschillen in opvatting, die tusschen hem en mij bestaan, er is echter ook veel overeenkomst, vooral in de practijk, en dus zou Benda waarschijnlijk de geeigende man zijn om het boek bij Fransche lezers te introduceren. Mocht er iets van komen, dan machtig ik je dus gaarne in dit opzicht te handelen naar het je goeddunkt. Je schrijft, dat het boek, ‘ter lezing’ is bij Gallimard. Is er daar iemand, die Nederlandsch kan lezen?

Het ms. van Lussu ontving ik vanmorgen; ik nam er al een paar bladzijden van door, die ik tot mijn onuitsprekelijke vreugde tamelijk vlot in deze Italiaansche versie kon lezen, (ik heb toch heel weinig oefening, en dus een zeer beperkte woordenkennis). Zoodra ik mijn indruk bepaald heb, zal ik je nader berichten over de mogelijkheid of onmogelijkheid, volgens mijn inzicht, van een uitgave bij Querido of De Lange.

Deze brief stuur ik maar vast naar je nieuwe adres, waar je nu, meen ik, al woont of zeer binnenkort gaat wonen.

hart. gr., en in afwachting van nader nieuws over Gallimard,

je Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

aant.

Menno ter Braak
aan
Giacomo Antonini

Den Haag, 1 oktober [1937]

1 Oct.

B.G.

Neem me niet kwalijk, dat ik je pas zoo laat terugschrijf. Ik had het de laatste weken zoo druk, dat ik tot niets kwam, dat buiten de directie [onleesbaar] lag, de zaak Abel [onleesbaar] heeft zich tijdens mijn vacantie opgestapeld en is, eerlijk gezegd, vrijwel langs me heen gegaan. Ik ken nauwelijks iets van 's mans oeuvre en [stel] me dus ook liever maar geen partij. Bovendien; wat in de krant staat, gaat snel voorbij, en ik heb geen reden om voor dit geval een uitzondering te maken! In het algemeen immers is je correspondentie uitstekend.

Ik ben bijna door de ms. van Lussu heen, het heeft wat lang geduurd, maar het Italiaansch lezen valt me nog niet mee, vandaar. Ik *vrees*, dat Querido of een ander er moeilijk voor te interesseren zullen zijn, maar ik wil het geheel ten einde lezen.

Iets nieuws van Gallimard? Zeker wel niet.

h gr.

je Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

aant.

Menno ter Braak
aan
Giacomo Antonini

5 november [1937]

5 Nov.

B.G.
In de eerste plaats *hartelijk* dank voor je bemoeiingen inzake de 'Christenen'! Veel hoop had ik niet, en het minimum aan verwachting wordt dus alleen maar bevestigd. Des te meer apprecieer ik je belangstelling!
Het opstel van Chiaro is er nog niet, maar ik zal het dadelijk lezen en je berichten. Wat die revolutieroman betreft, er zijn hier een paar uitgeverijen (Pegagus, Contact), die er wellicht voor zouden voelen; in het *Hollandsch*! Maar voor Querido ben ik benauwd! Hij is zeer voorzichtig geworden, het is natuurlijk te proberen.
Vraag eenvoudig bij Nijgh & van Ditmar een ex. van 'Guadalajara' aan! Als je zegt, dat je in buitenlandsche bladen over Sl. wilt schrijven, en meer speciaal over dit boek, zullen ze het je stellig zenden.
Hart gr.,
je Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

aant.

aant.

Menno ter Braak
aan
Giacomo Antonini

Zutphen, 28 december 1937

Zutfen, 28 Dec. '37

Beste Gino,
Je zult me wel vervloeken om mijn vervloekte zwijgzaamheid, want het eenige dat je in tijden van mij vernomen hebt is het geretourneerde manuscript van Lussu,

dat je, hoop ik, bereikt heeft. Het is onvergeeflijk en schandalig, ik weet het; maar je moet deze onhebbelijkheid toeschrijven aan mijn afkeer van schrijven, die *altijd* ontstaat in de drukke wintermaanden -ditmaal werkelijk *zeer* druk. Ik kan dan gewoonweg de pen niet meer voeren buiten de journalistiek om en stel alles uit, tot er haast afstel van komt, ook Chiaro, die mij een briefje schreef, wacht nog op antwoord. Ik ben er nu een paar dagen uitgeknepen, want het liep me over den kop; één week zat ik *iedere avond* in den Schouwburg.

Voor het ms. van Chiaro heb ik moeite gedaan, maar dit maal zonder resultaat. Ik zal nog eens nadenken over ev. mogelijkheden. Hij heeft zeker zelf wel een andere copie van het artikel? De revolutieroman moet ik nog lezen; ik ben tot *niets* gekomen, ver[geving]!

Met veel belangstelling las ik je interview met Rougemont (dat ik in het zondagsblad plaatste, onder je eigen naam). Ik heb n.l. zijn 'Penser avec les Mains' en 'Journal d'un Intellectuel en Chômage' gelezen, en ben voortdurend getroffen door de overeenkomst met mijn eigen denken en formuleeringen. Toch las ik nooit iets van hem, en hij uiteraard nooit iets van mij. Het zit dus in de lucht. Ik ben van plan a.s. zondag een artikel aan hem te wijden, want hij lijkt me een belangrijke figuur, vooral ook om zijn houding tegenover communisme en fascisme beide, die precies de mijne zijn.

Zou je mij, als je me tenminste nog niet uit het hart hebt gerukt vanwege mijn zwijgzaamheid, zijn *adres* kunnen opgeven? Ik zou hem n.l. graag eens willen schrijven, en ook het bewuste artikel toezenden.

Wat de vertalingsmogelijkheden van mijn 'Christenen' betreft: ik ben fatalistisch. 'Mass und Wert', het tijdschrift van Mann, brengt binnenkort een der hoofdstukken in Duitsche vertaling. Dank nog voor je bemoeiingen.

Tot nader! Veel hart.gr. van
je Menno

Van Eddy relatief goede berichten, hij gaat nu binnenkort bij het Landsarchief te Batavia aan het werk. Als Bep nu het klimaat maar redelijk verdragen blijft, is er voorloopig veel gewonnen.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

aant.

Menno ter Braak
aan
Giacomo Antonini

Den Haag, 16 mei 1938

16 Mei '38

Beste Gino,

Ik ben een onuitstaanbaar slecht brievenschrijver en kan dat niet alleen wijten aan mijn 'drukke bezigheden' en ziekte, eenige weken lang; ik kom eenvoudig tot geen

enkele particuliere brief meer! Maar eindelijk dan: *Last, Brieven* en *Multatuli* (voor [onleesbaar]) zijn onderweg naar je toe, komen woensdag, denk ik, het fragment van Lussu zend ik je hierbij terug. Ik zie er momenteel geen mogelijkheid voor, al kan ik me vergissen, ook hier is het momenteel in de uitgeverij niets gedaan.

Het vervelende van het andere geval, waarover je schreef is, dat ik de artikelen over Van Schendel *niet* kan leveren, omdat ze er simpelweg *niet meer zijn*. Zal ik misschien een paar 'schla[gen]de' gedeelten neertikken uit mijn plakboek (dat ik je moeilijk in zijn geheel kan zenden)? Het stuk over 'Een holl. drama' was voor mijn doen geëxalteerd, dus zeer gunstig voor je doel.

Hart. gr., en altijd maar weer rekenend op je vergevensgezindheid wat mijn zwijgen betreft.

hart. je Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

aant.

Menno ter Braak
aan
Giacomo Antonini

Den Haag, 19 juni 1938

19 Juni '38

Beste Gino,

Het boek over Diderot is van *dr. H. Brugmans* (den jongeren) en uitgegeven bij Kolkema & Warendorf, Amsterdam.

Het is fraai, dat Last de representant der Ned. [litteratuur] blijft, dank zij het ridicule initiatief van Gide. Dat 'Zuiderzee' vertaald wordt en 'De Waterman' niet, is een godgeklaagd schandaal. Ik heb de voorrede van Gide niet gelezen, maar hoorde er weinig goeds over; en bovendien, hoe weet hij wat er in Holland te koop is? - Zag je overigens het Fransche boekje van *Tielrooy* over de moderne Ned. letteren, dat bij de ed. du Sagittaire is verschenen? Ik schrijf er binnenkort een artikel over in Het Vad. Het is niet geniaal, maar voor informatie van de Fransche publieke opinie zeer bruikbaar, al is nu toevallig juist Van Schendel er niet voldoende in behandeld.

Er is kans, dat ik ± 17 juli, op weg naar Antibes, Parijs aandoe. Ben jij er dan, en zou ik ev. *Chiaro* en *Rougemont* kunnen treffen? In dat geval zou ik een dag overblijven. Ik hoop zeer, dat Rougemont hier in Sept. of Oct. kan komen spreken. De kans op een vertaling zou daardoor zeer vergroot worden. Hij antwoordde mij overigens nog niet op mijn laatste brief over deze quaestie.

hart.gr.

je Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

aant.

Menno ter Braak
aan
Giacomo Antonini

Den Haag, [juli 1938]

Beste Gino,

Hierbij de Twee opstellen, die Vestdijk in de N.R.C. van 4 en 6 juli j.l. aan mijn boek heeft gewijd. Ze zijn rijkelijk diepzinnig voor een courant, maar ze hebben dan ook niveau. De passage over het Europeesche peil zou ev. wel geschikt zijn om propagandistisch effect te hebben. Maar ik laat het natuurlijk geheel aan jou over, *of*, en zoo ja, *welk* gebruik je van deze materie maakt.

Maar schrijf me *in ieder geval* je persoonlijke indruk van het boek!

hart.gr.

je Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

aant.

aant.

Menno ter Braak
aan
Giacomo Antonini

Den Haag, 9 september, 1938

Den Haag, 9 Sept. '38

Beste Gino,

Ik ben je allang een verklaring schuldig over mijn wegblijven uit Parijs, maar kwam niet tot schrijven, omdat ik waameem voor 's-Gravesande, die in Italië zit. Wij hadden n.l. het vaste voornemen op de terugreis in Parijs te debarkeeren, maar door allerlei omstandigheden achtte ik het gewenscht een paar dagen eerder thuis te zijn; zoo reisden wij van Avignon direct door naar Den Haag. Heel jammer, want ik had jou en Chiaro graag weer eens gesproken. Misschien kan ik er in den herfst een paar dagen tusschen uit. Ik hoop het.

Ook spijt het me vanwege de kennismaking met Denis de Rougemont. Ik had n.l. met hem ook de mogelijkheid willen bespreken van een lezing (lezingen) in Holland, dezen herfst of winter; dat alles had ik hem beter mondeling kunnen uitleggen, want er zijn nu eenmaal van die Nederlandsche verhoudingen, waarover alleen vraag en antwoord eenige opheldering kan brengen. *Zou jij hem niet eens willen polsen?* De zaak is n.l., dat ik hem graag hier zou laten spreken, omdat zijn standpunt [meer] den aandacht verdient dan het hier (tot dusverre) heeft. Maar veel geld is er uiteraard

niet voor beschikbaar, aangezien het publiek natuurlijk beperkt is, voor een nog vrijwel onbekend auteur. Ik geloof echter zeker, dat ik zoowel in Den Haag, als in R'dam en A'dam een lezing voor hem in orde zou kunnen maken. Maar dan bij voorkeur in *October*, dan zijn de menschen nog niet fed up.

Wil je hem eens over deze quaestie spreken? Op mijn laatste brief aan hem kreeg ik geen antwoord meer; het is mogelijk, dat hij dien niet kreeg, want het is maanden geleden. Bij voorbaat veel dank!

Dat stuk van Stella moet wel iets heel ergs zijn, te oordeelen naar je beschrijving!

hart. gr.
steeds je
Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

aant.

aant.

Menno ter Braak
aan
Giacomo Antonini

Den Haag, 24 oktober 1938

Den Haag, 24 Oct. '38
Kraaienlaan 36

Beste Gino

Denis de Rougemont zond mij zoojuist een exemplaar van zijn 'Journal d'Allemagne', dat ik dadelijk met groote belangstelling heb gelezen; ik hoop er binnen enkele dagen ook over te schrijven. De lectuur overtuigt er mij nog meer, dat hij iemand is, die in Holland een klankbodem kan vinden; ik hoop daarom zeer, dat zijn reis in de tweede helft van November kan plaats hebben, zooals je schreef.

Zou je nog eens als bemiddelaar willen optreden? Dit alles gaat veel gemakkelijker mondeling dan schriftelijk, wanneer, zooals in dit geval, de 'onderhandelende partijen' elkaar nog niet persoonlijk kennen. Ik zou nu willen voorstellen, dat Rougemont *28 Nov.* in Den Haag spreekt, en in eenige volgende dagen van die week in Amsterdam en Rotterdam (ev. ook nog een andere universiteitsstad). Maar om iets definitiefs te kunnen arrangeeren, moet ik *positief weten*, dat hij die week (dus ± 28 Nov. tot 3 [Dec.]) in Holland kan komen. Ik kan dan ook probeeren mijn eigen tijd zooveel mogelijk vrij te houden om hem Nederland te laten zien.

Het zal waarschijnlijk wel mogelijk zijn *per lezing* ± *f* 30 los te krijgen van de vereenigingen, die ik er voor wil spannen. Bij een minimum van drie lezingen wordt dat dus *f* 90 + reis- en verblijfkosten. Ik kan mijn logeerkamer ter beschikking stellen, dus practisch blijven alleen de reiskosten te vergoeden. Dit zijn geen hooge honoraria, maar Rougemont is ook geen spreker voor de Alliance Française, die alleen voor de salonfähige Fransche cultuur zorgt.

Wil je hem dus vragen:
1º of hij die week kan vastleggen
2º of hij genoegen neemt met dat geld
3º of hij bij mij wil logeeren.

Zegt hij op alle drie punten ja, dan kan ik beginnen zijn ‘tournee’ te regelen.
Van Eddy slechte berichten. Hij ligt met longontsteking in het R.k. ziekenhuis te Bandoeng, maar schijnt nu voorloopig toch buiten gevaar te zijn. Gelukkig, want de afstand is onder deze omstandigheden dubbel onverdraaglijk.
Bij voorbaat hartelijk dank voor je interventie!,
en h. gr. van je
Menno

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

aant.

Menno ter Braak
aan
Giacomo Antonini

Den Haag, 21 november 1938

21 Nov. '38

B.G.,
De vertraging van je artikelen is ontstaan door de groote copijvloed tengevolge van Kamer- en Raadsopstellingen, benevens de papierbezuiniging, waaraan we tegenwoordig lijden. Voor Dinsdag heb ik nu dringend één der twee liggende stukken afgegeven.
Jammer van De Rougemont. Maar in Februari gaat het ook, als wij tenminste *zekerheid* hebben, dat hij dan werkelijk komt. Het beste is misschien, dat ik de zaak in handen geef van de vereeniging, die hem hier ontvangen wil. *Zend mij even omgaand zijn adres*, dan verzoek ik den secretaris zich rechtstreeks met hem in verbinding te stellen.
hart.gr.
je Menno

Van Eddy gunstige berichten, hoe gaat het jou?

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

aant.

Menno ter Braak
aan
Giacomo Antonini

[ca. november 1938]

Beste Gino

het lijkt me het best, dat je spoedig even naar Den Haag komt om je ‘candidatuur’ met den hoofdredacteur te bespreken. Bericht mij dan van te voren je komst, of bel mij thuis op, als je er bent (393759). Ik zal je dan bij den heer Schilt introduceeren, maar het is natuurlijk beter als we vooraf even praten.

Een brief over het festival zou natuurlijk bij wijze van ‘staal’ niet slecht zijn. Ik kan die dan aan Schilt overleggen.

In ieder geval zal ik je candidatuur krachtig steunen. Er was, zooals je weet, nog een ander, maar ik moet, als ik met de hand op het hart tusschen jullie wik en weeg, aan jou de voorkeur geven, al had ik het ook die ander (die zeer arm is) heel graag gegund.

hart. gr. en tot ziens

t.t. Menno ter Braak

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum